

Elämän ja kuoleman keskustelu

Kirj. Kaarlo Unhola.

He olivat tavanneet toisensa eräänä myrskyisenä syysyönä kirkkomäällä. Mutta silloin he liikkuvat molemmat omilla kireisillä asiollaan, ja vaikka kumpikin kaipasi keskustelua, ei siihen silloin ollut tilaisuutta.

Mutta Elämä ehdotti Kuolemalle, että he seuraavana keväänä tonkoon viidettätoista päivää vasten yöllä, kello kaksitoista, tapaisivat toisensa Kalmanniemellä.

Kuolema hyväksyi Elämän ehdotuksen ja sanoi hyvää yötä haudan huokasta muistuttavalla äänellä, johon Elämä kuin aamun kuiskauksella vastasi.

Oli tullut seuraava kevät. Tonkoon viidennentoista päivän illa tuli hiljaisena ja rauhallisena kuin nuori morsian, joka morsluskruunusta on tumutna öinä yksin uneksinut.....

Kun oli kevät, oli Elämällä paljon kiireellisiä tehtäviä. Mutta Elämän sielun yhtenä suurena osana oli toivon rakkaus, ja kun hän oli Kuoleman kanssa tapaamisesta sopinut, koetti hän kaiken kiireellisen työnsä keskeltä joutua Kalmanniemelle.

Ajan suuri mittari näytti puolen yön keskelsintä hetkeä, kun Elämä saapui Kalmanniemelle, mutta Kuolema ei ollut vielä siellä.

Elämä oli hienon, pehmeän, valkoisen huntuun peitittämä; kasvonsa olivat nuorekkaat ja valkoisen kaunit. Suurissa, uneksivissa, silmissään oli taivaan kirkasta sinä. Koko hänen olemuksessaan oli keväin uhkuvan voimaa ja nuoruutta. Mutta kun hän katseli ympärilleen Kalmanniemellä, ryppäsi kaunis korkea otsansa niin kummallisesti, ja suuret, kauniit silmänsä valtsi surullinen ilme.

Kalmanniemellä oli Kuoleman valtakunta. Siellä oli elollinen elämä kokonaan tuntematonta. Siellä huimisivat vain tuonelan tuulet..... Siellä oli tuntematonta ilo, kärsimyksiä ja onni. Siellä oli jotakin, eikä kuitenkaan mitään.....

Elämä suuntasi kulkunsa Kalmanniemeen etäisimpään kärkeen ja alkoi katsella Kuoleman valtakunnan mustaa merta. Siinäkin ei ollut nähtävää mitään elollista. Se oli niin syvä ja synkän näköinen. Mutta se oli — se oli niin ihmeellisen rauhallinen.....

Elämä ei ehtinyt kuitenkaan mitään erikoista miettiä, sillä hän näki kohta mustalla merellä liikkuvan mustan purren, joka suuntasi matkansa kohti Kalmanniemelle.

Musta pursi oli Kuoleman pursi. Se oli hänen huvipurensa, jolla hän liikkui vain juhlatuokilla.

Kuolema, joka oli myöhästynyt, kulki nyt nopeasti.

Hänen purtensa, vaikka se olkin kudottu ihmisten kärsimyksistä, liikkui kuitenkin salaman nopeudella. Ja se liikkui salaman nopeudella siksi, kun sitä kiidättivät ihmisyyden suurimmat tuskat.....

Elämä ja Kuolema tervehtivät toisinaan päikkälönnäin lähellä, jonkun matkan päässä rannasta.

Mutta kun Elämä oli pehmeällä lämpöisellä kädellään Kuoleman luista ja jääkymästä kiittä koskettanut, välähti Kuoleman mustissa ja tyhjissä silmäkuoppiensa niin omituinen valo. Se oli Elämän ikuisen sähkövirran kipinä, joka kulki manalan päällikkön luisten ytimien läpi. Se sai myös Kuoleman unohtamaan kylmän virallisuutensa ja esiintymään hilpeimpinä.

Keskustelu alkoi.

Kuolema pyysi ensin kohteliaasti anteeksi myöhästymistään, sekä jatkoi:

”Me toimimme kumpikin toisillemme kokonaan vastakkaisilla aloilla. Me olemme myös kumpikin taljoo-navuosien ajan kaivaneet tiitä kes-

kustelua, mutta se voipi nyt vastata tapahtua, kun väärinymmärrys on puurien korkniseksi välillämme karttunut”.

Elämä loi katseensa maahan ja mietti hetken. Sitten kohdisti hän suuret silmänsä Kuoleman kasvoihin ja alkoi puhua:

”Me kaksi, sinä ja minä, me olemme yhtä vanhoja kuin on aika, — mutta me olemme myös yhtä nuoria kuin on kevään ensi henkäys”.

”Totta on”, — vastasi Kuolema. Mutta samalla Elämä jatkoi:

”Minusta on hyvin usein tuntunut siitä, että sinä, Kuolema, olet hyökännyt minun valtakuntaani ilman todellista aihetta ja tuottanut siellä paljon kauheaa tuhoa.”

”Mikä voima on sinut, Kuolema, sitten sellaiseen pakoittanut? kysyi Elämä.

”Niin, Elämä, sinä et tunne minun tekojani tarkalleen, ja ennen kaikkea: sinä et tunne minun tekojeni todellisia syitä, sinä tunnet vain niiden seuraukset, —” vastasi Kuolema ja jatkoi:

”Jos olisin kaikesta riippumaton ja oma tahtoni jos saisi kaikessa määrällä, niin sinä jokaisen tekoni hyväksyisit. Mutta minä olen olen orja. — Olen aineen orja. En ole sitä tosin omasta tahdostani, vaan olen siihen pakoitettu. Taikka oikeammalla: Aineen orjunden synkkä kiron se minuun on vaikuttanut, se tekojani johtaa sekä miittää. Se on vanginnut myös tahtoni. Oma tahtoni saapi minua vain luonnollisissa tehtävissä johtaa”.

”Käsitän jotain niistä syistä, joista mainitsit, mutta toivoisin, että perustelisit ne tarkemmin”, virkkoi Elämä.

”Mielelläni”, — vastasi Kuolema ja jatkoi: ”mutta istukaamme, ettemme puhellessamme väsy”.

Elämä laskeutui hiljaa mustalle maalle, missä ei ollut millloinkaan elollisuus sykkinyt.

Kuolema istui hänen lähelleen, heitti päätätään suuren, mustanruskean, ihmisten pettymyksistä valmistetun hattunsa ja alkoi seuraavaan tapaan:

”Sinä, Elämä, sinä tunnet myös erään keltaisen metallin, vaikka et tunne tarkoin sen tuhoautuottavaa talkaroinaan”.

Tunnen sen. Nuoruutensa keväissä kulkuvat rakastavat myös suuresti sitä metallia ja he käyttävät sitä koristeena, sekä myöskin lempeä ja rakkauden merkinä”, vastasi Elämä.

”Niin. Siinä tarkoituksessa se ei ole vahingollinen”, virkkoi Kuolema ja jatkoi taaskin: ”Mutta on olemassa eräs osa ihmiskuntaa, se osa, jota nimetään vallassaolevaksi luokaksi, ja se luokka himoitsee miellipuolen tavoin tuota keltaista metallia. Koko järjestelmä ihmisten keskuudessa lepääkin oikeastaan tuon keltaisen metallin varassa. Se määrää tietyt luonnottoman olotilan suurimmalle osalle koko ihmiskuntaa. Mutta tuo vallassa oleva luokka, se ei halua tehdä maailmassa mitään hyödyllistä. Se haluaa vain elää ylellisyydessä, loistossa ja hekumassa. — Mutta on luonnollista, että kun vallassaoleva luokka ei mitään arvoja tuota, vaan huimaavassa määrässä niitä jokainen silmänräpäys tuhlaa ja kuluttaa, niin täytyy olla olemassa toinen luokka, joka kaiken tuottaa ja kustantaa, ja se luokka on työväenluokka. Niin, luovana luokkana, mutta mitään ammatittomana on työväenluokka niin ollen myös orjaluokka. — Mutta missä on se tuomari, joka voipi sanoa, etteivät työväenluokan jäsenet ole myöskin ihmisiä, kuten tuon toisenkin luokan jäsenet? Minun mielestäni ovat työväenluokan jäsenet tuhansin verroin arvokkaampia vielä, sillä mitä olisi ihmisyyhteiskunta ilman luovaa työtä? Siis toinen luokka mitäään arvoja tuottamattomana on rikas ja ylellisyydessä elävä, kun taas toinen luokka kaikki arvot tuot-

tavana — mutta vuosisadasta toiseen puutteen harmaassa helvettissä viuvorien korkniseksi välillämme karttunut”. — Ja tuo keltainen metalli — se on asettanut kaiken arvon mittariksi. Ja vallasoiva luokka, se on kaikkia keinoja käyttäen — ihmällisyyden kokonaan hyljäten, sen metallin. — Sellaista on ihmisten ja ihmisten suhde toisiinsa. Se on taistelu, leppymättömiä, katkeraa taistelua. — Se on taistelua kahden luokan välillä. Ja vallassa oleva luokka ei jätä orjapilskaa kädestään, ennenkuin sillä on siihen pakko. Se on luokka, jolle säälä ja ihmällisyys ovat tuntemattomia käsitteitä. — Niin, Elämä, sellainen on järjestelmä ihmisten keskuudessa. Ja se järjestelmä synnyttää myös julmat ja veriset sodat, sekä rauhan alkanakin painaa miljoonat ihmiset mustan kurjuuden helmaan. Se järjestelmä se on myös, joka minulle järjestömiä tekoja niin paljon teettää. — Ja se järjestelmä muuttuu yhä vain hirvokkaammaksi. — Ja jos se saa vielä kaupan jatkaa, niin joutuu suurin osa ihmiskunnasta ennen alkaansa minun valtakuntaani. — Sitä en tosin haluaisi. Se kysymys on kovin usein ytimillä saakka karminut. — Mutta, kuten sanoin, en ole sille mitään voinut”.

Elämän katse oli muuttunut syvästi surulliseksi ja rinnastaan kohosi kuin vuostuhansien huokaus..... Hetken kuluttua hän kuitenkin alkoi:

”Mutta tuleekohan ikuisesti siten jatkumaan?”

Kuoleman silmissä välähti taaskin kummallinen valo, ja hän alkoi voreen vahvuisella varmuudella:

”Ei, Elämä. Niin ei tule jatkumaan. Vääräys ja petos sortuvat siihen kiroukseen, jonka he itse ovat luoneet. Ja ne ihmiset, jotka koko elämänsä ja olemassaolonsa teorian ovat vääräydelle ja petokselle perustaneet, ne tulevat myöskin sortumaan, elleivät he voi totuutta ja kaikkien yhteiselle onnelle perustua maailmankatsomusta hyväksyä. Ja katsoppas, Elämä! Ihmisten keskuudessa on niin paljon heikkouksia, palavia sieluja, ja suuria, jaloja sydämiä, jotka kaikilla voimillaan, suurimmilla tuskillaan ja kärsimyksilläänkin rakentavat uutta..... Se on se ihmeellinen voima, jonka suuruutta ja rajoja en minikään edes tunne..... Mutta jotain niin kummallista se on. Se on ainuakin kylmään ruumiiseen usein ihmeellistä lämpöä johtaa jaksanut..... Ja se mahti se muuttaa ennen pitkää olevat olot ihmisten keskuudessa. Se pirstoo ja hävittää ihmiskunnan suurimmalle osalle tuhoa tuottavan järjestelmän jossa ei tunneta enää eri luokkia, koska niitä ei silloin enää ole. Silloin ei ole enää myöskin ylhäisiä eikä alhaisia. Silloin on vain ihmisiä, joiden pyhä kaipuu on suuren, ylevän ja kauniin elämän valmistaminen kaikille..... Silloin alkaa uusi aika, josta ihmiset kirjoittavat historiaansa valeisimmat lehtiensä..... Ja silloin myös minä pääsen vapautumaan siitä tehtävistä, joka minullekin on ollut niin vastenmielinen ja luonnoton. Silloin minun tarvitsee päästä valtakuntaani vain niitä, jotka ovat pitkästä iästään ja hyödyllisistä tehtävistään todellisesti väsyneitä ja kaipaavat sekä myöskin ansaitsevat hiljaista, syvää, rauhallista ja ikuista lepoa.....”

Elämän kasvot olivat kirkastuneet Kuoleman puheessa. Ja he nousivat nyt molemmat ja Elämä ojensi Kuolemalle kiittäen virkkaan lempeästi: ”Kiitos Kuolema!..... Sinun luottava ja varma puheesi poisti yötä muistuttavan varjon minun valtakuntaani..... Nyt myös minä ymmärrän, että sinä et ole syyppä siihen, johon olen sinua vuostuhansien ajan syylliseksi epäillyt. Nyt on syntynyt yhteisymmärryksen kevät meidän välillämme..... Meidän kahden välillä, jotka olemme välttämättömät toisille, mitä olemassa on. Me

Urhean proletaarivaimon lupaus

Kuten tunnettua, vangittiin Etelä-Afrikan kaivoslakon jälkiselvittelyssä yli kymmenentuhatta työllistä. Näistä on nyt 850 syytöissä ”maanpetoksesta” ja 100 ”tapettu” kun he ase kädessä puolustautuivat aseellisia lahtarijoukkoja vastaan. S. t. s. että 850 randillaista työllistä joutuivat elinikänsä vironaan vankilassa ja 100 työllistä ammutaan sen vuoksi että ovat puolustaneet oikeuttaan työhön ja ihmisarvoiseen elämään, elleivät muiden maiden proletaarit kiireellisesti välillintulolla voi estää sitä.

Etelä-Afrikan hallituksen menettelytavoista saa arvustuksen seuraavasta kirjeestä, jonka muudansyötyn vaimo on lähettänyt ”Daily Heraldille”.

Mieheni, joka taisteli liittoutuneiden puolesta maailmansodassa, haavoittui Randin lakon aikana, ja on tästä syystä vangittu epäluonnollisena. Hänen haavansa riittäisi osoittamaan hänet rikolliseksi. Oltuani kolme kuukautta sairaalassa, viskattiin hänet vankilaan, ja on siellä vieläkin.

Ei voida kuvitellaakaan niitä kärsimyksiä ja koettelemuksia, joiden alaisena Randin työllänsäiset ovat olleet kuuden viime kuukauden aikana. Meidän miehistämme puhutaan kuin murhaajista, ja me itse olemme pakotetut elämään almuilla. Eläke, mikä miehelleni annettiin suursodan jälkeen, on lakkautettu, ja minulla ei ole kolikkoakaan.

Hallituksen joukot ovat menetelleet meitä kohtaan julmempin kuin mitä koskaan sodan aikana tiedettiin kerota saksalaisista. Meitä viskettiin pommeilla lentokoneista ja kuulainaisuja asetettiin huoneittemme ikkunalle. Tykistö pommitti uselta istutusmaita, joissa tyvat olivat täynnä lapsia ja vaimoja.

Brackpania vallatessaan tunkeutuivat sotilaat joka asumukseen hävittäen tieltään kaiken. Meidät viskattiin kadulle ja meidän huonekalumme myllyttiin nurin narin.”

Ja tämä urhea työllänsäisvaimo lopettaa kirjeensä seuraavin paljon puolesta sanoin:

”Minä, joka olin patriotti sodan aikana, ja jonka puoliso oli niin kutsuttu sankari, minä vannon, että jos minun poikani milloinkaan kunnasta asetta tyrannien puolesta, niin hyökkään minä hänet. Tästä lähtien on kaikkien täkäläisten äitien pyhäni velvollisuutena kasvattaa lapsiansa vihaa tyrannia vastaan, jotka riuhuvat niinkuin meidän hallituksemme!”

olemme siis välttämättömät myös toinen toisillemme. Ja me odotamme nyt kumpikin kaipauksella sitä uutta aikaa. Sitä aikaa, jolloin keltaisen metallin taikavoima ei saa enää kenenkään onnea myrkyttää. Me odotamme sitä aikaa, jolloin ei ihmisten keskuudessa ole enää luokkia, jolloin on olemassa ihminen itseään ja toisia varten. Ja ennen kaikkea: jolloin on ihminen olemassa — jokainen ainoa ihminen toisen onnea varten.....”

Elämä ja Kuolema puristivat hyvästiksi toistensa kättä ja he erosivat toisistaan syvästi ymmärtävinä..... He päättivät tavata toisensa myös uudestaan Kalmanniemellä silloin, kun heidän yhteinen unelmansa ihmiskunnan uudesta onnellisemmasta ajasta on toteutunut..... Ja he uskoivat, että se aika on jo lähellä.....

Toveritar on ainoa suomenkielinen työllänsäisten lehti Yhdysvalloissa ja Canadassa. Tilaa se!